

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

СЕРІЯ:

ІСТОРІЯ

ВИПУСК 9

ВІННИЦЯ
2005

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

СЕРІЯ:

ІСТОРІЯ

ВИПУСК 9

ВІННИЦЯ
2005

УДК 9

ББК 63.3(0)

Н-34

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вип. 9. Серія: Історія: Збірник наукових праць. /За заг. ред. проф. П.С. Григорчука/ – Вінниця, 2005. - 418 с.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського від 14 квітня 2005 р. (протокол № 10)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

П.С. Григорчук – кандидат історичних наук, професор (відповідальний редактор);
Л.В. Баженов – доктор історичних наук, професор;
В.П. Газін – доктор історичних наук, професор;
М.М. Кравець – доктор історичних наук, професор;
В.І. Кучер – доктор історичних наук, професор;
О.П. Ресніт – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України;
Ю.І. Поп – доктор історичних наук, професор;
Л.С. Мельничук - доктор історичних наук, доцент;
В.О. Корнієнко – доктор політичних наук, професор;
О.Г. Лойко – кандидат історичних наук, професор;
Ю.А. Зінько – кандидат історичних наук, доцент (відповідальний секретар);
О.А. Мельничук - кандидат історичних наук, доцент.

Адреса редакційної колегії: 21001, м. Вінниця, вул. Острозького, 32,
Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського.
Інститут історії, етнології і права. Тел. 26-71-33.

Відповідальні за випуск: П.С. Григорчук, Ю.А. Зінько.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

В.П. Шевчук – доктор історичних наук, професор;
В.К. Борисенко – доктор історичних наук, професор.

Історія України

К. В. Івангородський

ПРОЯВИ ЕТНОСОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ВЕЛИКОМУ КОРДОНІ В КОНТЕКСТІ МІЖСПІЛЬНОТНИХ ВЗАЄМИН УКРАЇНИ ТА КРИМСЬКОГО ХАНСТВА (XV – XVII СТ.)..... 9

М.І. Кабачинський

КОЗАЦТВО НА ОХОРОНІ КОРДОНІВ УКРАЇНИ..... 13

С.В. Джолос

ДЖЕРЕЛА ПРАВА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА ЗАПОРІЗЬКОЇ СІЧІ..... 19

Н.М. Лопачька

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТА ГОСПОДАРСЬКО-АДМІНІСТРАТИВНОГО ВЛАШТУВАННЯ ДЕРМАНСЬКОГО СВЯТО-ТРОЇЦЬКОГО МОНАСТИРЯ НА ВОЛИНІ В XVI – XVII СТ. 23

С.А. Лапишин

ПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ В УКРАЇНІ-ГЕТЬМАНЩИНІ В СЕРЕДИНІ 30-Х РР. XVIII СТ. 26

В.М. Шеретюк

УКРАЇНСЬКЕ КОНФЕСІЙНЕ ПИТАННЯ В КОНТЕКСТІ ГЕОПОЛІТИКИ РОСІЇ КІНЦЯ XVII – ПЕРШОЇ ЧВЕРТІ XVIII СТ. 32

А. М. Домаш

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ СУПЕРЕЧНОСТІ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЕТНОПОЛІТИЧНУ СИТУАЦІЮ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ (ПЕРША ТРЕТИНА XIX СТ.) 40

Т.В. Кузнець

ПРАВОСЛАВНИЙ КЛІР УМАНЩИНИ В СЕРЕДИНІ XIX СТ..... 45

Н.В. Рудницька

СТАНОВЛЕННЯ СЕРЕДНЬОЇ І ВИЩОЇ ОСВІТИ ЄВРЕЇВ НА ВОЛИНІ У XIX СТ. 51

Л.І. Синявська

БОРОТЬБА ЦАРИЗМУ ПРОТИ УКРАЇНОФІЛЬСТВА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ... 56

О.М. Білобровець

ПОЛЬСЬКИЙ СОЦІАЛІСТИЧНИЙ РУХ НА ПРАВОБЕРЕЖНІЙ УКРАЇНІ (II ПОЛ. XIX-ПОЧ. XX СТ.)..... 60

О.З. Медалієва

ВИДАВНИЧА РОБОТА УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ НАУКОВИХ ІСТОРИЧНИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ (ОСТАННЯ ТРЕТИНА XIX – ПОЧАТОК XX СТ.)..... 67

І.А. Фареній

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМИН КООПЕРОВАНИХ СЕЛЯН ТА КЕРІВНИКІВ КООПЕРАТИВІВ (ПОЧАТОК XX СТ.)... 71

С.О. Рудько

ДІЯЛЬНІСТЬ МИКОЛИ ВАСИЛЕНКА В РЕДАКЦІЯХ КИЇВСЬКИХ ГАЗЕТ НА ПОЧАТКУ XX СТ..... 75

Н.О. Гончарова

ПОЛІТИЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В РОКИ РЕВОЛЮЦІЇ 1905-1907 РР. 81

О.А. Коляструк

НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ У КОНТЕКСТІ ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН КІНЦЯ XIX-20-Х РР. XX СТ..... 85

О.І. Стадніченко

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН УКРАЇНИ У ВНУТРІШНІЙ ПОЛІТИЦІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ	91
В.Г. Шарпаний СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІМЕЙ ЧЕРВОНОАРМІЙЦІВ, “ЖЕРТВ КОНТРРЕВОЛЮЦІЇ” ТА БІЖЕНЦІВ В УКРАЇНІ (1919-1922 РР.): ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ	96
О.І. Криворучко ПРЕСА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ СІЛЬСЬКОГО ТА МІСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УСРР НА ПОЧАТКУ 1920-Х РР.	104
Н.П. Кузьмінець ТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА БІЛЬШОВИКІВ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 20-Х РР. ХХ СТ.	105
П.С. Григорчук СІЛЬСЬКІ РАДИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ В 20-І РР. ХХ СТ.	110
О.А. Мельничук СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ВІД БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ У 20-ТІ РР. ХХ СТ.	115
І.С. Чуйко РОЛЬ Є. ОЛЕСНИЦЬКОГО У РОЗБУДОВІ КРАЙОВОГО ХЛІБОРОБСЬКОГО ТОВАРИСТВА "СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР"	125
О.О. Каракоз БІБЛІОТЕКА ЯК ОБ'ЄКТ ЦЕНЗУРНОЇ ПОЛІТИКИ НА УКРАЇНІ У 20-Х РР. ХХ СТ.	131
З.В. Нечипоренко, С.О. Шамара РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ КОРЕНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ (НА МАТЕРІАЛАХ ВОЛИНИ, КИЇВЩИНИ І ПОДІЛЛЯ)	136
А.В. Денисюк СПЕЦПЕРЕСЕЛЕННЯ ДО СИБІРУ 1930-ГО РОКУ	148
Ю.С. Степанчук СТАНОВИЩЕ ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ В ПЕРШІ РОКИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	152
О.П. Ресит УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ В ПЕРІОД ПЕРШОЇ І ДРУГОЇ СВІТОВИХ ВОЄН: СПРОБА ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ	156
О.Г. Перехрест ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА В РОКИ НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ 1941-1944 РР.	163
І.В. Мазило ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ УКРАЇНИ У 1943-45 РР.: ПРОБЛЕМИ ВІДБУДОВИ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	171
С.І. Гальченко ОРГАНІЗАЦІЯ ПОСТАЧАННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ТОВАРАМИ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У 1943-1944 РР.	175
Г.М. Стародубець «ПОВСТАНСЬКІ РЕСПУБЛІКИ» ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ УКРАЇНСЬКОГО ПОВСТАНСЬКОГО ЗАПІЛЛЯ (1943-1945 РР.)	181

О.Л. Ходанович РОЛЬ ПОХІДНИХ ГРУП В ЕВОЛЮЦІЇ ІДЕЙНО – ПОЛІТИЧНИХ ЗАСАД ОУН В РОКИ НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ	187
І.В. Сушик СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ СФЕРИ НА ВОЛИНІ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД (1944-1953 РР.)	193
Н.М. Сірук “КОСМОПОЛІТИЗМ”: ІДЕОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД (ДРУГА ПОЛОВИНА 40-Х – ПОЧАТОК 50-Х РР. ХХ СТ.)	200
І.М. Романюк ЗМІНА СИСТЕМИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ В 1950-ТІ - ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 60-Х РР. ХХ СТ.	202
В.М. Вовк ПОБУТ МІСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ НАДДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ В 1950-80-Х РР. ХХ СТ.	206
В.В. Кавка ПІДГОТОВКА КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ПРАЦІВНИКІВ В УКРАЇНІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ (60-70-І РР. ХХ СТ.)	212
Т.А. Мельничук СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ МІГРАЦІЙ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ (1989-2001 РР.)	216
Д.О. Мельников МОЛОДЬ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ПЕРШІ КРОКИ, ПРОБЛЕМИ (90-І РР. ХХ СТ.)	221
К.М. Ніколаєць ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	225
О.П. Конотопенко ВИВЧЕННЯ НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПОНЯТТЯ “ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА”	229
О.О. Верлан ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА СУЧАСНІСТЬ	234
В.І. Газінський, Т.О. Лозінська ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ДИРИГЕНТСЬКОГО МИСТЕЦТВА	239

Історія Поділля

О.Ф. Мельничук МАГДЕБУРЗЬКЕ ПРАВО МІСТА ВІННИЦІ В ДОСЛІДЖЕННЯХ В.Д. ОТАМАНОВСЬКОГО.....	242
М.Г. Вороліс ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ УЧНІВ У СЕРЕДНІХ ЗАКЛАДАХ ПОДІЛЛЯ В ХІХ СТ.	244
І.П. Мельничук ДОПОМОГА НАСЕЛЕННЯ ПОДІЛЛЯ ГОЛОДУЮЧИМ У 1921 – 1923 РР.	248
Л.П. Громова, А.Б. Пономаренко РОЛЬ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ У ПАРТІЙНОМУ ТА ДЕРЖАВНОМУ БУДІВНИЦТВІ В ПОДІЛЬСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ НА ПОЧАТКУ 20–Х РР. (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ДЕРЖАВНОГО	

АРХІВУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)	251
О.О. Стадник ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО І КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПОДІЛЛІ В 1920-30-Х РР.	253
В.І. Петренко ПОДІЛЛЯ У 1930 – 1931 РР: ПОЧАТОК ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ	259
А.І. Петрова СТАНОВИЩЕ НА ПОДІЛЛІ В РОКИ НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941-1944 РР.)	266
Т.Р. Соломонова ВІДНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЇВ ВІННИЧЧИНИ ПІСЛЯ ЇЇ ВИЗВОЛЕННЯ ВІД НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ	271
В.С. Прокопчук ВІДРОДЖЕННЯ НАУКОВО-КРАЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПЕДАГОГІЧНИХ ВУЗАХ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ В 50-Х – НА ПОЧАТКУ 60-Х РР. ХХ СТ.	274
К.Л. Дабіжа ІСТОРІЯ ТВОРЧОГО СТАНОВЛЕННЯ КАМЕРНОГО ХОРУ “ВІННИЦЯ”	279
І.В. Рибак, Л.А. Іваневич МАЛЯРСЬКА ТВОРЧІСТЬ ВИЗНАЧНИХ ХУДОЖНИКІВ У ПРАЦЯХ К. ШИРОЦЬКОГО	284
В.С. Іваневич ДО ІСТОРІЇ КАМ’ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ ХУДОЖНЬО-РЕМІСНИЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНІ	287
О.М. Галамай УКРАЇНСЬКЕ ОБНОВЛЕНСТВО НА ПОДІЛЛІ	291

Всесвітня історія

Ю.І. Поп УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКІ МУЗИЧНІ ЗВ’ЯЗКИ: ШТРИХИ ІСТОРІЇ	296
О.М. Кравчук КОНЦЕПЦІЇ ДЕРЖАВНО – ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЗАКАРПАТТЯ В СКЛАДІ ЧСР	301
А.В. Войнаровський ОПІР СТАНОВЛЕННЮ ТОТАЛІТАРНОМУ РЕЖИМУ В ПОЛЬЩІ У 1944 – 1948 РР. ...	305
С.В. Бінцаровський ПРОБЛЕМА АВСТРІЇ В ПОВОЄННИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ	313
М.В. Царенко УЧАСТЬ РОСІЙСЬКИХ КОЗАКІВ У ПРИДНІСТРОВСЬКОМУ ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ 1992 Р.	317
Н.М. Чорна ІНТЕГРАЦІЯ ПОЛЬЩІ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЯК РЕЗУЛЬТАТ РЕАЛІЗАЦІЇ ЇЇ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОГО КУРСУ	321

М.В. Вацьо

МУЗИЧНЕ СПРИЙМАННЯ - ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ЕСТЕТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ЛЮДСТВА (ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ РАКУРС) 325

Історіографія та джерелознавство

Л.С. Мельничук

ЕТНОГРАФІЯ ПОДІЛЛЯ В ДОСЛІДЖЕННЯХ ПОЛЬСЬКИХ ІСТОРИКІВ ХІХ СТ. 329

М.В. Стопчак

АГРАРНА ПОЛІТИКА ДИРЕКТОРІЇ УНР (ІСТОРИОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ) 333

С.В. Корновенко

АГРАРНА ПОЛІТИКА БЛОГВАРДІЙЦІВ: КОРОТКИЙ ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД 345

В.В. Кононенко

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ НАСТРОЇ ТА МОРАЛЬНИЙ СТАН НАСЕЛЕННЯ
УКРАЇНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД (1945-1953 РР.): ВІТЧИЗНЯНА ІСТОРИОГРАФІЯ
ПРОБЛЕМИ 347

Ю.О. Ніколаєць

ВІТЧИЗНЯНІ ІСТОРИОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ СУСПІЛЬНО-
ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УРСР СЕРЕДИНИ 40-Х – СЕРЕДИНИ 60-Х РР. ХХ СТ. 352

В.А. Тучинський

МОЛДОВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МЕНШИНА ПІВДНЯ УКРАЇНИ В ДОСЛІДЖЕННЯХ
ІСТОРИКІВ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВИ 358

А.М. Тростогон

ФРАНЦУЗЬКІ ВИТОКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ ЗА ПРАЦЯМИ
МЕДІЄВІСТІВ ШКОЛИ „АННАЛІВ” 361

Ю.І. Демидас

МАТЕРІАЛИ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО МІСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ
ТА ЇХ РОЛЬ У ВИВЧЕННІ КООПЕРАТИВНОГО РУХУ В ПОДІЛЬСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ 365

Ю.В. Лезун

МАТЕРІАЛИ МІСЦЕВИХ КОНТОР УДІЛЬНОГО ВІДОМСТВА
В ПОДІЛЬСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО 369

С.І. Дровозюк

КУЛЬТУРНО-ДУХОВНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ У 20-30-Х РР. ХХ СТ.:
ОГЛЯД ІСТОРИОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ 374

Т.П. Антонішина

СУЧАСНА ПЕРІОДИКА ПРО ПОЛІТИЧНИЙ ТЕРОР ЩОДО
НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ ПІД ЧАС “ВЕЛИКОЇ ЧИСТКИ” 380

Ю.В. Павлишена

ДЖЕРЕЛА ПРО ХАРАКТЕР, ОСОБЛИВОСТІ ТА ТИПОЛОГІЮ ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ІСПАНСЬКОГО ФРАНКІСТСЬКОГО РЕЖИМУ (1939 – 1975 РР.)
..... 385

В.Ю. Годлевська.

КОНСТИТУЦІЯ ІСПАНІЇ 1978 РОКУ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ СИЛ ДЕМОКРАТІЇ
..... 389

О.А. Неприцький

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ВИВЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ
НАПРИКІНЦІ ХХ - ПОЧАТКУ ХХІ СТ. 395

Відомості про авторів

- АНТОНІШИНА Тамара Петрівна** – м. Вінниця, магістрантка Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- БІЛОБРОВЕЦЬ Ольга Матвіївна** – м. Київ, аспірантка Київського національного лінгвістичного університету.
- БІНЦАРОВСЬКИЙ Сергій Володимирович** – м. Вінниця, аспірант Київського міжнародного університету.
- ВАЦЬО Михайло Васильович** – м. Вінниця, заслужений працівник культури України, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- ВЕРЛАН Олена Олександрівна** – м. Вінниця, асистент кафедри соціально-економічних наук Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету
- ВОВК Віталій Миколайович** – м. Переяслав-Хмельницький, аспірант кафедри історії та культури України Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди.
- ВОЙНАРОВСЬКИЙ Анатолій Володимирович** – м. Вінниця, старший викладач кафедри історії слов'янських народів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- ВОРОЛІС Микола Григорович** – м. Вінниця, старший викладач кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- ГАЗІНСЬКИЙ Віталій Іванович** – м. Вінниця, народний артист України, професор, завідувач кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування.
- ГАЛЬЧЕНКО Світлана Іванівна** – м. Черкаси, аспірант, асистент кафедри всесвітньої історії Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
- ГАЛАМАЙ Олена Миколаївна** – м. Вінниця, головний спеціаліст державного архіву Вінницької області.
- ГОДЛЕВСЬКА Валентина Юрївна** - м. Вінниця, викладач кафедри педагогіки, психології та соціології Вінницького національного технічного університету.
- ГОНЧАРОВА Наталія Олександрівна** – м. Ізмаїл, аспірантка Ізмаїльського державного гуманітарного університету.
- ГРИГОРЧУК Петро Семенович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри історії слов'янських народів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- ГРОМОВА Людмила Прокопівна** - м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри українознавства Вінницького національного технічного університету,
- ДАБІЖА Костянтин Леонідович** – м. Вінниця, заслужений артист України, доцент кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- ДЕНИСЮК Алла Володимирівна** – м. Вінниця, асистент кафедри соціально-економічних наук Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.
- ДЖОЛОС Сергій Вадимович** - м. Черкаси, пошукач Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.
- ДОМАШ Андрій Миколайович** - м. Черкаси, пошукач кафедри історії України Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
- ДРОВОЗІЮК Степан Іванович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент, заступник директора з навчально-виховної роботи Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

- ЗАЄЦЬ Іван Іванович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, професор кафедри історії слов'янських народів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
- ІВАНГОРОДСЬКИЙ Костянтин Васильович** – м. Черкаси, кандидат історичних наук, викладач кафедри історії України Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
- ІВАНЕВИЧ Віталій Станіславович** – м. Хмельницький, пошукач Кам'янець-Подільського державного університету.
- ІВАНЕВИЧ Лілія Анатоліївна** - м. Хмельницький, пошукач Кам'янець-Подільського державного університету.
- КАБАЧИНСЬКИЙ М.І.**, - м. Хмельницький, кандидат педагогічних наук, доцент, докторант Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького.
- КАВКА Віктор Васильович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент Вінницького національного технічного університету.
- КАЛИТКО Сергій Леонідович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії слов'янських народів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
- КАРАКОЗ Олена Олександрівна** – м. Київ, аспірантка Київського національного університету культури і мистецтв.
- КОЛЯСТРУК Ольга Анатоліївна** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- КОЛЯСТРУК Олександр Петрович** – м. Київ, аспірант Інституту історії України НАН України.
- КОНОНЕНКО Валерій Васильович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри правознавства Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- КОРНОВЕНКО Сергій Валерійович** – м. Черкаси, кандидат історичних наук, доцент кафедри новітньої історії Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
- КРАВЧЕНКО Павло Миколайович** - м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- КРАВЧУК Олександр Миколайович** – м. Вінниця, аспірант кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- КРИВОРУЧКО Олександр Іванович** - м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- КУЗНЕЦЬ Тетяна Володимирівна** – м. Умань, кандидат історичних наук, доцент Уманського державного педагогічного університету.
- ЛАПШИН Сергій Андрійович** – м. Вінниця, аспірант кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- ЛИСИЙ Анатолій Кононович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- ЛОЗІНСЬКА Тетяна Олександрівна** – м. Вінниця, заслужена артистка України, доцент кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування.
- ЛОЙКО Олексій Герасимович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету

ім.. Михайла Коцюбинського.

- ЛОПАЦЬКА Наталя Миколаївна** – м. Острого, аспірантка кафедри історії національного університету «Острозька Академія».
- МАЗИЛО Ігор Васильович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- МЕДАЛІЄВА Оксана Захарівна** – м. Черкаси, викладач кафедри всесвітньої історії Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.
- МЕЛЬНИКОВ Дмитро Олександрович** - м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства Вінницького національного технічного університету.
- МЕЛЬНИЧУК Ігор Петрович** - м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- МЕЛЬНИЧУК Лідія Семенівна** - м. Вінниця, доктор історичних наук, доцент кафедри української та зарубіжної культури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- МЕЛЬНИЧУК Олег Анатолійович** - м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри правознавства Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- МЕЛЬНИЧУК Ольга Федорівна** - м. Вінниця, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри правознавства Вінницького державного аграрного університету.
- МЕЛЬНИЧУК Тетяна Анатоліївна** - м. Вінниця, аспірантка кафедри історії слов'янських народів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- НЕПРИЦЬКИЙ Олександр Анатолійович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- НЕЧИПОРЕНКО Зоя Вікторівна** – м. Черкаси, викладач Черкаського кооперативного економіко-правового коледжу.
- НІКОЛАСЦЬ Катерина Миколаївна** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри економічної теорії Вінницького державного аграрного університету.
- НІКОЛАСЦЬ Юрій Олексійович** – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент, докторант національного університету імені Тараса Шевченка.
- ПАВЛИШЕНА Юлія Володимирівна** – м. Київ, аспірантка кафедри міжнародних відносин Київського міжнародного університету.
- ПЕРЕХРЕСТ Олександр Григорович** – м. Черкаси, кандидат історичних наук, професор, декан історико-юридично-філософського факультету, завідувач кафедри всесвітньої історії Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
- ПЕТРЕНКО Володимир Іванович** - м. Вінниця, пошукач Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
- ПЕТРОВА Алла Іванівна** – м. Хмельницький, викладач кафедри суспільних наук та мовної підготовки Хмельницького інституту економіки і підприємництва.
- ПОНОМАРЕНКО Алла Борисівна** - м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства Вінницького національного технічного університету,
- ПОП Юрій Іванович** - м. Вінниця, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
- ПРОКОПЧУК Віктор Степанович** - м. Кам'янець-Подільський, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії народів Росії і спеціальних історичних дисциплін Кам'янець-Подільського державного університету.
- РЕЄНТ Олександр Петрович** – м. Київ, доктор історичних наук, професор, член-

кореспондент НАН України.

РИБАК Іван Васильович - кандидат історичних наук, професор, викладач Кам'янець-Подільського державного університету.

РОМАНЮК Іван Миронович – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

РУДНИЦЬКА Наталія Василівна – м. Житомир, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України Житомирського державного університету імені Івана Франка.

РУДЬКО Сергій Олексійович – м. Острог, викладач-стажист кафедри історії національного університету “Острозька академія”.

СИНЯВСЬКА Л. І. – м. Черкаси, старший викладач кафедри історії України Черкаського національного університету.

СОЛОМОНОВА Тетяна Робертівна – м. Вінниця, кандидат історичних наук, провідний бібліотекар Вінницького обласного краєзнавчого музею.

СТАДНИК Олена Олексіївна – м. Вінниця, старший викладач кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

СТАДНІЧЕНКО Ольга Іванівна – м. Київ, кандидат політичних наук, старший викладач Київського національного університету ім. М.П. Драгоманова.

СТАРОДУБЕЦЬ Галина Миколаївна – м. Тернопіль, кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Інституту економіки і підприємництва.

СТЕПАНЧУК Юрій Степанович – м. Вінниця, старший викладач кафедри історії України Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

СТОПЧАК Микола Володимирович – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри соціально-економічних наук Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

СУШИК Ірина Вікторівна - м. Луцьк, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри українознавства Луцького державного технічного університету

ТРОСТОГОН Алла Михайлівна - м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

ТУЧИНСЬКИЙ Віталій Анатолійович – м. Вінниця, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії слов'янських народів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

ФАРЕНІЙ Ігор Анатолійович - м. Черкаси, кандидат історичних наук, доцент кафедри новітньої історії Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

ХОДАНОВИЧ Олексій Леонідович – м. Київ, ад'юнкт Національної академії оборони України.

ЦАРЕНКО Максим Володимирович - м. Вінниця, аспірант кафедри історії слов'янських народів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

ЧОРНА Наталія Миколаївна – м. Вінниця, магістрантка Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

ЧУЙКО Інна Степанівна – м. Тернопіль, аспірантка історичного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

ШАМАРА Сергій Олександрович – м. Черкаси, асистент кафедри історії України Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького.

ШАРПАТИЙ Віктор Григорович – м. Київ, кандидат історичних наук, доцент національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

ШЕРЕТЮК Валерій Миколайович – м. Рівне, кандидат історичних наук, доцент, декан історико-соціологічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

УДК 9

ББК 63.3(0)

Н-34

Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вип. 9.
Серія: Історія: Збірник наукових праць. /За заг. ред. проф. П.С. Григорчука. /- Вінниця, 2005. - 418 с.

Затверджено Вищою Атестаційною Комісією України як наукове фахове видання з історичних наук (Постанова президії ВАК України від 10 листопада 1999 року №3-05/11).

Відповідальний редактор Григорчук П.С.
Відповідальний секретар Зінько Ю.А.

Видавничий відділ Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського 21100, Вінниця, вул. Острозького, 32, Тел. 26-71-33

Підписано до друку 24.05.2005. Формат 60x84/18. Папір офсетний. Друк офсетний.

Віддруковано на ДП "Державна картографічна фабрика"
М. Вінниця, вул. 600-річчя, 19.
Зам. 75, наклад 250 прим.